

بیانات امام حسین علیه السلام درباره مهدویت و ظهور

آزاده ابراهیمی فخاری^۱

تاریخ پذیرش: ۹۸/۱۱/۲۷

تاریخ دریافت: ۹۸/۷/۲۵

چکیده

عاشورا نقطه عطف تاریخ اسلام و تشیع است و پژوهش در همه زوایای آن لازم و ضروری به نظر می‌رسد. اما آن چه بیش از همه اهمیت دارد، هدف امام حسین علیه السلام از برپایی این قیام است. در این راستا بررسی دقیق سخنان و دیدگاه ایشان درباره آینده و مهدویت و چشم‌اندازی که برای جهان مطرح می‌فرماید، ضروری می‌نماید. این نوشتار با روش توصیفی - تحلیلی، به تقسیم‌بندی و تحلیل بیانات امام حسین علیه السلام در این زمینه پرداخته است. امام حسین علیه السلام در بیانات خود با پرداختن به ویژگی‌های امام مهدی علیه السلام و نشانه‌های ظهور و خصوصیات حکومت مهدوی، اهمیت و عظمت ظهور منجی را برای شیعیان خویش تداعی ساخته است.

کلیدواژه‌ها: امام حسین علیه السلام، مهدویت، غیبت صغرا، غیبت کبرا.

۱. طلبه سطح ۴ گرایش تفسیر تطبیقی، فاطمة الزهراء علیها السلام، اصفهان (a.ebrahimi313@gmail.com)

در یکی از فرازهای زیارت عاشورای امام حسین علیه السلام می خوانیم:

وَاسْأَلُهُ أَنْ يَبْلَغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَأَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ تَارِكُمْ مَعَ إِمَامٍ
هُدَى ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ مِنْكُمْ؛

من از خداوند درخواست می کنم که مرا به مقام شایسته و ستوده ای که برای شما در نزد پروردگار است برساند و خون خواهی در رکاب امام هدایت از خاندان شما که ظهور کرده و به حق نطق می کند - حضرت مهدی موعود علیه السلام - را نصیب من فرماید تا انتقام خون به ناحق ریخته شما را بگیرم.

با بررسی بیانات امام حسین علیه السلام درباره مهدویت و امر ظهور می توان به پیوند عمیق و ناگسستنی این دو قیام مهم و سرنوشت ساز واقف شد. آن چه حسین علیه السلام می دانست و آن را به اصحاب بزرگوارش انتقال داد، هدفی بزرگ بود که آینده جهان را رقم می زند و صد البته ارزش چنین جانفشانی ها را داشته و دارد.

عاشورا زمینه ساز قیام و انقلاب منجی بشریت خواهد بود؛ چرا که این واقعه، موجب ایجاد یک اندیشه بنیادین در شیعه شده که مرگ، بهتر از زندگی تحت حکومت ستمگران و قدرت های کافر است. این اندیشه در طول تاریخ با شیعه همراه بوده و چنین عاملی باعث شکل گیری انقلاب هایی مانند انقلاب اسلامی ایران شد.

ادامه همین تفکر است که به یاری خدا به انقلاب جهانی مهدی علیه السلام منجر خواهد شد. شیعه معتقد است مهدی می آید که مأموریت حسین علیه السلام را تکمیل کند و به سرانجام برساند تا ظلم و ستمی در جهان باقی نماند و عدل و داد سراسر جهان را فراگیرد.

امام حسین علیه السلام در موارد متعددی به امر ظهور و مباحث مهدویت پرداخته است. نوشتار حاضر در صدد طبقه بندی و تحلیل و بررسی این بیانات است.

توصیف مهدی علیه السلام از زبان حسین علیه السلام

امام حسین علیه السلام در مواردی با بیان ویژگی های امام مهدی علیه السلام دل ها را به سوی ایشان ترغیب می فرمود و بدین وسیله زمینه ظهور آن بزرگوار را در قرن های آینده

آماده می ساخت.

امام علیه السلام در پاسخ به مردی که از آن وجود مقدس سراغ می گرفت، امام زمان علیه السلام را این طور توصیف فرمود:

مِنْ بَنِي هَاشِمٍ مِنْ ذُرْوَةِ طُودِ الْعَرَبِ وَبَحْرِ مَغِيضِهَا إِذَا وَرَدَتْ وَمُخْفِرِ أَهْلِهَا إِذَا أُتِيَتْ وَ
مَعْدِنِ صَفْوَتِهَا إِذَا اِكْتَدَرَتْ لَا يَجِبُنُّ إِذَا الْمَتَايَا هَكَعَتْ وَلَا يَخُورُ إِذَا الْمُنُونُ اِكْتَنَعَتْ وَلَا
يَنْكُلُ إِذَا الْكُمَاةُ اضْطَرَعَتْ مُشْمِرٌ مُغْلَوْلِبٌ ظَفَرٌ ضِرْغَامَةٌ حَصْدٌ مُحْدِشٌ ذِكْرٌ سَنِيْفٌ
مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ رَأْسٌ قُتْمٌ تَشْوَرُ رَأْسُهُ فِي بَاذِخِ السُّودِدِ وَعَارِزٌ عَارِزٌ مَجْدُهُ فِي أَكْرَمِ
الْمَحْتِدِ فَلَا يَصْرِفْتَنَّكَ عَنْ بَيْعَتِهِ صَارِفٌ عَارِضٌ يُئْوِضُ إِلَى الْفِتْنَةِ كُلِّ مَنَاصٍ إِنْ قَالَ
فَشَرُّ قَائِلٍ وَإِنْ سَكَتَ فَذُو دَعَائِرْتُمْ رَجَعَ إِلَى صِفَةِ الْمُهْدِيِّ عليه السلام فَقَالَ أَوْسَعَكُمْ كَهْفًا وَ
أَكْثَرَكُمْ عِلْمًا وَأَوْصَلَكُمْ رَجْمًا؛ (نعمانی، ۱۳۹۷: ۱۳ / ۲۱۴)

از بنی هاشم، از قله بلند عرب، از جایگاه ژرف دریای آن اوکار آمد، چیره دست، پیروز و سرافراز است. او شیر صحنه پیکار و دشمن شکن نام آور است. او از شمشیرهای خداست و در عین حال سالار بخشنده و بزرگوار است. اندیشه او از دنیا و آخرت رهیده و در عالی ترین جایگاه سیادت و منزلت و قرب خداوندی جای گرفته است. پس هشدار که شیطان از حق برگشته، در هر زمانی به فتنه ای برمی خیزد تا شما را از بیعت با او منصرف کند. سپس حضرت به اوصاف مهدی اشاره کرد و فرمود: پناه دهندگی اش از همه فراگیرتر، علم او از همه فزون تر و وصله رحمتش از همه بهتر و بیشتر است.

همین طور در روایت دیگری در توصیف ایشان می فرماید:

مِنْ وَلَدِي سَنَةِ مِنْ يُوْسُفَ وَسَنَةِ مِنْ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عليه السلام وَهُوَ قَائِمُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ
يُصَلِّحُ اللَّهُ أَمْرَهُ فِي لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ. وَعَنْ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ فِي الْقَائِمِ مَنْ سَنَّ مِنْ الْأَنْبِيَاءِ
سَنَةَ مِنْ نُوحٍ وَسَنَةَ مِنْ إِبْرَاهِيمَ وَسَنَةَ مِنْ مُوسَى وَسَنَةَ مِنْ عِيسَى وَسَنَةَ مِنْ أَيُّوبَ
وَسَنَةَ مِنْ مُحَمَّدٍ عليه السلام فَأَمَّا مِنْ نُوحٍ فَطُولُ الْعُمُرِ وَأَمَّا مِنْ إِبْرَاهِيمَ فَخَفَاءُ الْوَلَادَةِ وَ
اِعْتِزَالُ النَّاسِ وَأَمَّا مِنْ مُوسَى فَالْخَوْفُ وَالْغَيْبَةُ وَأَمَّا مِنْ عِيسَى فَاخْتِلَافُ النَّاسِ
فِيهِ وَأَمَّا مِنْ أَيُّوبَ فَالْفَرَجُ بَعْدَ الْبَلْوَى وَأَمَّا مِنْ مُحَمَّدٍ عليه السلام فَالْخُرُوجُ بِالسَّيْفِ؛ (اربلي،
۱۳۸۱: ۲ / ۵۲۲)

در قوائم ما سنت هایی از از انبیا باشد؛ سنتی از نوح، و سنتی از ابراهیم، و

سنتی از موسی، و سنتی از عیسی، و سنتی از ایوب، و سنتی از محمد ﷺ.
 واما از نوح پس آن درازی عمر است. واما از ابراهیم پس خفای ولادت و
 اعتزال از مردم. واما از موسی، خوف و غیبت. واما از عیسی اختلاف
 مردم دراو. واما از ایوب پس فرج بعد از محنت و شدت. واما از
 محمد ﷺ خروج با شمشیر.

صفات یادشده، معانی مشخصی دارند، به جز صفت خوف که طبق روایت ایشان از
 حضرت موسی علیه السلام به ارث برده اند. برای روشن شدن معنای این صفت در مهدی علیه السلام باید
 به بیان آن در حضرت موسی علیه السلام پرداخت. در این باره سخن مولای متقیان علی علیه السلام
 راهگشا خواهد بود؛ ایشان می فرماید:

لم یوجس موسی علیه السلام خيفة علی نفسه بل اشفق من غلبة الجهال ودول الضلال؛
 (دشتی، ۱۳۷۹: خطبه ۶)

موسی علیه السلام هرگز به خاطر خودش در درون دل احساس ترس نکرد، بلکه از آن
 ترسید که جاهلان غلبه کنند و دولت های ضلال، پیروز شوند.

ایشان محبوبیت و اهمیت وجود مقدس امام زمان علیه السلام را به گونه ای برای شیعیان
 ترسیم می کردند که همگان مشتاق دیدار و خدمت گذاری او می گردیدند.

روزی فردی درباره امام مهدی علیه السلام از ایشان سؤال کرد که آیا ایشان هم اکنون متولد شده
 است؟ امام حسین علیه السلام فرمود:

لَا وَلَوْ أَدْرَكْتُهُ لَخَدَمْتُهُ أَيَّامَ حَيَاتِي؛ (شریفی، بی تا: ۷۳)

نه، اگر او را می یافتم تا زنده بودم، خدمتش را می کردم.

امام حسین علیه السلام و امر ظهور

این بحث به دو قسمت تقسیم می شود؛ قسمت اول سخنان ایشان درباره قبل از ظهور
 (غیبت کبرا) و نشانه های ظهور، و قسمت دوم بیاناتی از آن بزرگوار درباره وقایع بعد از ظهور
 و ویژگی های حکومت جهانی امام زمان علیه السلام.

۱. امام حسین علیه السلام و غیبت ولی عصر علیه السلام

از زمان امام حسین علیه السلام تا دوران غیبت کبرا و ظهور، زمان زیادی است؛ ولی از بیانات ایشان مشخص می‌شود که از همان ابتدا با توجه به این هدف و چشم‌اندازی که برای آینده بشریت در نظر داشت، گام برداشت و تمامی اقدامات خود را با این رسالت عظیم هماهنگ می‌فرمود.

امام حسین علیه السلام در بیانات خود، اذهان جامعه را برای طولانی شدن غیبت امام مهدی علیه السلام آماده کرده و از آزمایش خطیر الهی در این دوران سخن می‌گوید:

لصاحب هذا الامر - یعنی المهدی علیه السلام - غیبتان؛ احداهما تطول حتی یقول بعضهم: مات وبعضهم: قتل وبعضهم: ذهب، ولا یطلع علی موضعه احد من ولی ولا غیره، الا المولی الذی امره؛ (صدوق، بی تا: ۱/۳۱۷)

برای صاحب امر؛ دو غیبت است؛ یکی از آن دو چنان طولانی شود که گروهی از آنان بگویند: مرده است. و جمعی بگویند: کشته شده است. و جمعی بگویند: او رفته است. و هیچ کس از جایگاه او اطلاعی نخواهد داشت، جز رهبری که به او امر کرده است.

همچنین در بیانی دیگر به صبر در زمان غیبت سفارش می‌کند و آن را امری لازم و ضروری برای مردم آن دوران به شمار می‌آورد:

له غیبة یرتد فیها اقوام و یشیت علی الدین فیها آخرون، فیؤذون و یقال لهم: متی هذا الوعدان کنتم صادقین. اما ان الصابر فی غیبتة علی الاذی و التکذیب بمنزلة المجاهد بالسیف بین یدی رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم؛ (مجلسی، بی تا: ۳/۳۸۵)

برای او غیبتی است که گروه‌هایی در آن از دین برمی‌گردند و گروه‌هایی دیگر بر آیین خود استوار می‌مانند و در این راه آزارها می‌بینند. به آنان گفته می‌شود: این وعده کی واقع خواهد شد اگر راستگو هستید؟ آنان که بر این آزارها و تکذیب‌ها صبر کنند، همانند کسی هستند که شمشیر به دست گرفته و در پیشاپیش رسول اکرم صلى الله عليه وآله وسلم جهاد می‌کند.

امام حسین علیه السلام در بیانی دیگر، وضعیت جامعه و روابط بین مسلمانان را در زمان

غیبت کبرا چنین ترسیم می فرماید:

لا یكون الامر الذی تنتظرونه حتی یبرأ بعضکم من بعض، ویتفل بعضکم فی وجوه بعض، ویشهد بعضکم علی بعض بالكفر، ویلعن بعضکم بعضاً؛ (شریفی، بی تا: ۷۶)
آن چه انتظارش را دارید تحقق نمی یابد، جز زمانی که انزجار و نفرت از یکدیگر بین شما رواج یابد، گروهی بر ضد گروه دیگری به کفر شهادت دهند و همدیگر را لعن و نفرین کنند.

همچنین از آن حضرت چنین روایت شده است:

لا یكون الامر الذی تنتظرونه حتی یبرأ بعضکم من بعض، ویتفل بعضکم فی وجوه بعض، ویشهد بعضکم علی بعض بالكفر، ویلعن بعضکم بعضاً، فقلت له: ما فی ذلك الزمان من خیر، فقال الحسین علیه السلام: الخیر کله فی ذلك الزمان، یقوم قائمنا، ویدفع ذلك کله؛ (نعمانی، ۱۳۹۷: ۱۳/۲۰۵)

آن امری که انتظارش را می کشید رخ نخواهد داد، مگر این که در اثر آشفتگی و نابسامانی گروهی از شما از دسته دیگر برائت، جوید و برخی از شما بر چهره بعضی دیگر خد و بیفکند و گروهی از شما به کفر گروه دیگر شهادت دهد، و برخی از شما بعضی دیگر را نفرین و لعن نماید. به حضرت گفته شد: پس در آن زمان هیچ خیری نیست؟ حضرت فرمود: همه خیرها در آن زمان جمع است؛ قائم ما قیام می کند و همه آن بدی ها را به طرف می سازد.

همچنین فرمود:

قیام کننده این امت، فرزند نهم من است که غیبتی طولانی دارد و هنگامی که تاریکی های غیبت، همه جا را فرا می گیرد؛ خفاشان کورچشم و گرگان درنده به تقسیم اعتبارات و امتیازات او می نشینند. (یزدی حائری یزدی، ۱۳۴۲: ۶۷)

به طور کلی آن چه از آیات قرآن کریم و احادیث نبوی و روایات متواتر و صحیح اهل بیت علیهم السلام به دست می آید، این است که به هنگام ظهور حضرت بقیة الله الأعظم مهدی موعود علیه السلام فساد اعتقادی و انحراف اخلاقی و ظلم و ستم سیاسی و اقتصادی تمامی جوامع بشری را فرا گرفته است و اکثر مردم حتی مسلمانان، بسیاری از ارزش های

معنوی و الهی و دینی را به فراموشی سپرده‌اند؛ وضع عمومی جهان، چهره‌ای عبوس و مأیوس کننده به خود گرفته است و مردم به انتظار یک معجزه برای نجات و خلاصی از این احوال و اوضاع شکننده هستند.

زندگی در جامعه‌ای که بیشتر افراد از یکدیگر متنفرند و به یکدیگر نسبت ناروا می‌زنند مسلماً سخت و غیر قابل تحمل است و همه در این شرایط در انتظار راه نجات‌اند.

۲. امام حسین علیه السلام و نشانه‌های ظهور

امام حسین علیه السلام در بخشی از سخنان خود به بیان علامات نشانه‌های ظهور حضرت مهدی علیه السلام می‌پردازد و این نشانه‌ها را پنج مورد معرفی می‌کند:

للمهدی خمس علامات: السفیانی و الیمانی و الصیحة من السماء و الخسف بالبيداء و قتل نفس الزکیة؛ (مقدس، ۱۳۲۸: ۱۱۱)

برای ظهور مهدی پنج نشانه است: سفیانی، یمانی، صیحه آسمانی، فرورفتن در دشت و کشته شدن آن جان پاک.

هر کدام از این نشانه‌ها توضیحاتی دارد که در این مقال نمی‌گنجد و نیازمند نگاشتن مقالات دیگری است.

امام علیه السلام در جایی دیگر درباره نشانه‌های ظهور می‌فرماید:

إذا رأیتم علامة فی السماء نار عظیمة من قبل المشرق، تطلع لیالی، فعندها فرج الناس و هی قدام المهدی علیه السلام؛ (همو: ۱۰۶)

هرگاه در آسمان نشانه‌ای دیدید، آتش بزرگی که شب‌ها از سمت شرق طلوع می‌کند، بدانید که در آن هنگام فرج عمومی مردم نزدیک است و این نشانه پیش از ظهور مهدی علیه السلام پدید می‌آید.

نیز در بیانی دیگر فرمود:

- ۱۰۱ إذا هدم حائط مسجد الکوفة ممالیی دار عبدالله المسعود، فعند ذلک زوال ملک القوم و عند زواله خرج المهدی؛ (همو: ۵۱)
- هرگاه دیوار مسجد کوفه از آن سمت که نزدیک خانه عبدالله بن مسعود واقع شده

ویران شد، در آن هنگام سلطنت این گروه ستمگراز بین می‌رود و مهدی آل محمد نیز ظهور می‌کند.

بیان نشانه‌های ظهور از زبان مبارک آن حضرت، بیش از آن که برای شناخت شرایط موجود در جامعه پیش از این رخداد عظیم راهگشا باشد، برای آشنایی و ترویج فرهنگ مهدویت در بین افراد امت اسلامی - چه در زمان آن حضرت و چه بعد از آن - ثمربخش خواهد بود. در واقع امام حسین علیه السلام با بیان این نشانه‌ها به ترویج فرهنگ مهدویت می‌پرداخت.

۳. امام حسین علیه السلام و وقایع بعد از ظهور

الف) قیام امام مهدی علیه السلام

عیسی خنساب می‌گوید:

از حضرت اباعبدالله علیه السلام سؤال کردم: آیا صاحب الأمر شما هستید؟ امام پاسخ داد: نه، صاحب الامر مخفی شده و در نهان است که به خونخواهی پدرش برخواهد خاست و با لقب عمویش خوانده شده و هشت ماه شمشیر به دوش خواهد گرفت. (مؤسسه معارف اسلامی، بی تا: ۳/ ۱۸۰، ح ۷۰۲)

حضرت در جایی دیگر با اشاره بر این که دوستان و پیروان اهل ستم جزو آنان محسوب می‌شوند و مهدی علیه السلام همه آنان را به سزای اعمالشان می‌رساند، می‌فرماید:

اما والله لا تذهب الدنيا حتى يبعث الله مني رجل يقتل منكم الفاء ومع الالف الفاء ومع الالف الفاء؛ (همان)

آگاه باشید، به خدا سوگند! دنیا تا زمانی باقی خواهد بود که خداوند از فرزندان من مردی را که از شما (بنی امیه) هزاران فرد را به هلاکت برساند.

به حضرت عرض شد: آیا آنان (بنی امیه) تا زمان ظهور مهدی می‌رسند تا مهدی موعود آنان را به سزای عملشان برساند؟ امام در پاسخ فرمود:

ويحك في ذلك الزمان يكون الرجل من صلبه كذا وكذا رجلا وان مولى القوم من انفسهم؛ (همان)

وای برتو! در آن زمان از نسل هر مردی از بنی امیه چنین و چنان مردی پدید آید، چون دوستان آنها جزو خود آنان است.

ب) دو نکته درباره قیام با شمشیر

اولاً بر اساس روایات و دلایل عقلی، حضرت مهدی علیه السلام با قدرت کاملاً برتر و بالاتر از همه قدرت های بشری ظهور خواهد نمود تا بتواند اهداف پیامبران الهی علیهم السلام را در طول تاریخ تحقق بخشد و بشر طغیان گرا را در مسیر کمال فطری شان قرار دهد. ثانیاً باید توجه داشت که اسلام، دین رحمت و پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم رسول مهربانی است؛ همان طور که قرآن کریم می فرماید:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾؛ (انبیاء / ۱۰۵)

ما تورا فقط به عنوان رحمت برای جهان فرستادیم.

همچنین حضرت مهدی علیه السلام در عین حال که مظهر اسم قهار، فاتح، حاکم و رافع است، مظهر کامل اسم رحمن، رحیم، حلیم، رئوف و مانند آن نیز هست؛ به همین دلیل امام رحمت و محبت است. شاید یکی از معانی حدیث، این باشد که شمشیر برنده ترین و آخرین سلاح یک رزمنده در میدان جهاد است که در رزم تن به تن از آن استفاده می کند و دین محمد، دین خاتم و آخرین و کامل ترین حلقه سلسله نبوت به شمار می آید. بنابراین اسم هادی حق سبحانه در سایه اسم فاتح و حاکم در تمام عالم تجلی نماید و همگان در زیر پرچم توحید به هدایت الهی باریابند.

ج) مدت حکومت امام مهدی علیه السلام

مدت حکومت امام علیه السلام در روایات متعدد بیان شده است؛ اما در روایتی که از امام حسین علیه السلام نقل شده چنین می خوانیم:

همانا قائم [که بر او درود باد] نوزده سال و چند ماه حکومت خواهد کرد. (نعمانی،

۱۳۹۷: ۱۳/۳۳۲)

د) روش حکومت امام مهدی علیه السلام

به نظر می رسد در زمان حکومت امام زمان علیه السلام شاهد نحوه خاصی از حکومت داری

هستیم که با روش اجداد طاهرینش علیهم السلام تفاوت دارد.

امام حسین در جواب پرسشگری که می‌پرسد: آیا حضرت مهدی علیه السلام برخلاف راه و رسم علی علیه السلام رفتار خواهد کرد؟ می‌فرماید:

آری؛ زیرا حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام با نرمی و سخت‌گیری در بخشش اموال با پیروان خود زندگی کرد؛ چرا که می‌دانست پس از او بر ضد شیعیان او می‌شورند و آنها را در سختی و مشکلات قرار می‌دهند. اما حضرت علیه السلام با قاطعیت با مردم برخورد می‌کند؛ زیرا می‌داند شیعیان او همواره پیروزند و کسی از آن پس بر آنها غلبه نخواهد کرد. (شریفی، بی‌تا: ۷۵)

ها فراوانی نعمت در زمان حکومت مهدی علیه السلام

مسلم است وقتی حکومتی با عدالت کامل اداره شود و در آن کسی را توان ظلم به دیگران و به استثمار کشیدن انسان‌ها نباشد، همه در رفاه و آسایش زندگی خواهند کرد و نیازمندی در جهان باقی نخواهد ماند. از سوی دیگر، ابواب رحمت و برکت الهی نیز بر آن جامعه سرازیر خواهد شد. این مسئله در کلام امام حسین علیه السلام چنین آمده است:

تَوَاصَلُوا وَتَبَاذَرُوا فَوَالَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَبَرَأَ النَّسَمَةَ لِيَأْتِيَنَّ عَلَيْكُمْ وَقْتُ لَأَيُّجِدُ أَحَدُكُمْ
لِدِينَارِهِ وَلَا لِدِرْهَمِهِ مَوْضِعًا (نعمانی، ۱۳۹۷: ۱۳/۲۰۵)

با یکدیگر ارتباط داشته باشید و نیکی فراوان کنید. سوگند به خدایی که دانه را شکافت و پدیده‌ها را آفرید، زمانی برای شما انسان‌ها فرا خواهد رسید که همه مردم به گونه‌ای بی‌نیاز باشند که شما جایی برای بخشش درهم و دینار خود نخواهید یافت.

و) حکومت مهدی علیه السلام حکومت عدل الهی

به طور کلی باید گفت امام مهدی علیه السلام به یاری خدا قیام خواهد فرمود و عدل و داد را پس از دوران ظلم و تباهی در جهان برقرار خواهد کرد و به ظلم و ستم ابرقدرت‌های جبار پایان خواهد داد.

شعیب بن ابی حمزه نقل می‌کند: روزی بر امام حسین علیه السلام وارد شدم و پس از سلام و احترام پرسیدم: «آیا صاحب الامر شما هستید؟» پاسخ داد: «نه.» پرسیدم: «آیا فرزند

شماست؟» فرمود: «نه.» پرسیدم: «آیا فرزند فرزند شماست؟» پاسخ داد: «نه.» گفتم: «پس صاحب الامر کیست؟» فرمود:

الَّذِي يَلَاهَا عَدْلًا كَمَا مُلِئْتُ جَوْرًا، عَلَى فَتْرِهِ مِنَ الْأُمَّةِ تَأْتِي كَمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
يُعْتَبَرُ عَلَى فَتْرِهِ مِنَ الرُّسُلِ؛ (مقدس، ۱۳۲۸: ۱۵۸)

کسی است که زمین را پراز عدل و داد می‌کند، چنان که پرازستم شده باشد. پس از آن که دوران [طولانی] فاصله‌ای از حضور امامان بگذرد، او خواهد آمد، چنان که رسول خدا ﷺ پس از فاصله‌ای از حضور پیامبران گذشته مبعوث گشت.

نتیجه

با بررسی بیانات امام حسین علیه السلام درباره مهدویت و ظهور، درمی‌یابیم که ایشان با علم و یقینی که در پرتو عصمت خود داشت، از جایگاه و اهمیت اقدامش در برابر حکومت جور و ستم زمانه آگاه بود. ایشان می‌دانست که تنها با نثار خون پاک خود و همراهانش می‌تواند دین جدش پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را حفظ کند و بیرق اسلام را به دست سلاله پاکش مهدی موعود علیه السلام برساند. عاشورا و انتظار فرج منجی با یکدیگر پیوندی ناگسستنی دارند. به همین دلیل امام حسین علیه السلام به طرق مختلف، به ترویج فرهنگ مهدویت می‌پرداخت:

۱. امام حسین علیه السلام در مواردی با بیان خصوصیات امام مهدی علیه السلام دل‌ها را به سوی ایشان ترغیب می‌فرمود و بدین وسیله، زمینه ظهور آن بزرگوار را در قرن‌های آینده آماده می‌ساخت.

۲. امام حسین علیه السلام در بیانات خود، اذهان جامعه را برای طولانی شدن غیبت امام مهدی علیه السلام آماده می‌کرد و از آزمایش خطیر الهی در این دوران سخن می‌گفت.

۳. ایشان در موارد بسیاری به بیان نشانه‌های ظهور می‌پرداخت. بیان نشانه‌های ظهور از زبان مبارک آن حضرت، بیش از این که برای شناخت شرایط موجود در جامعه قبل از آن رخداد عظیم راهگشا باشد، برای آشنایی و ترویج فرهنگ مهدویت در بین افراد امت

اسلامی چه در زمان آن حضرت و چه بعد از آن، ثمربخش خواهد بود. در واقع امام حسین علیه السلام با بیان این نشانه‌ها به ترویج فرهنگ مهدویت می‌پرداخت.

۴. آن حضرت با بیان نحوه حکومت‌داری امام مهدی علیه السلام و برکات خاص الهی در حکومت سراسر عدالت ایشان، عطش ظهور را در میان امت اسلامی و همه آزادگان جهان شعله‌ور می‌ساخت.

بنابراین اگر اکنون در پی آنیم که انتظاری عاشورایی را تجربه کنیم، باید پس از کسب معرفت با بررسی سخنان مولایمان حسین علیه السلام و آشنایی با ابعاد مختلف قیام ایشان برای زمینه‌سازی ظهور تلاش کنیم؛ چراکه جریان انتظار و زمینه‌سازی حکومت عدل الهی، یکی از دستاوردهای مهم واقعه کربلا به شمار می‌آید.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

- صدوق، محمد بن علی بن بابویه (بی تا)، کمال الدین و تمام النعمه، تهران، الاسلامیه.
- اربلی، علی بن عیسی (۱۳۸۱ ش)، کشف الغمة فی معرفة الائمة، تبریز، بنی هاشمی.
- حائری یزدی، علی (۱۳۴۲ ش)، الزام الناصب فی اثبات الحجة الغائب، بیروت، مؤسسة الاعلمی للمطبوعات.
- دشتی، محمد (۱۳۷۹ ش)، نهج البلاغه، قم، نشر مشهور، چاپ اول.
- شریفی، محمود (بی تا)، فرهنگ جامع سخنان امام حسین علیه السلام، قم، پژوهشگاه باقرالعلوم علیه السلام.
- مجلسی، محمدباقر (بی تا)، بحار الانوار، تهران، دارالکتب اسلامیه.
- مؤسسه معارف اسلامیه (بی تا)، معجم احادیث امام مهدی علیه السلام، قم، مؤسسه تحقیقات و نشر معارف اهل البيت علیهم السلام.
- مقدسی شافعی، یوسف بن یحیی (۱۳۲۸ ش)، عقد الدرر فی اخبار المنتظر، قم، مسجد مقدس جمکران.
- نعمانی، محمد بن ابراهیم (۱۳۹۷ ش)، الغیة للنعمانی، تهران، نشر صدوق.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی